Judikatūras krājums

TIESAS RĪKOJUMS (desmitā palāta)

2016. gada 18. februārī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Tiesas Reglamenta 53. panta 2. punkts un 99. pants — Autotransports — Transportlīdzekļa vadītāja atpūtas laikposms — Dalībvalsts tiesiskais regulējums, atbilstoši kuram komandējumā esošam darba ņēmējam ir liegtas tiesības uz fiksētu atlīdzību par izmitināšanu, ja izmitināšanu nodrošina darba devējs par saviem līdzekļiem — Iespējama kravas transportlīdzekļa vadītāja izmitināšanas tā transportlīdzeklī iekļaušana

Lieta C-325/15

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu* (Vroclavas Šrodmješčijas apgabaltiesa Vroclavā, Polija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2015. gada 6. maijā un kas Tiesā reģistrēts 2015. gada 1. jūlijā, tiesvedībā

Z. Ś .,

Z. M .,

M. P .

pret

X .

TIESA (desmitā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs F. Biltšens [*F. Biltgen*], tiesneši E. Levits un M. Bergere [*M. Berger*] (referente),

ģenerāladvokāts N. Vāls [*N. Wahl*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu lemt, izdodot motivētu rīkojumu saskaņā ar Tiesas Reglamenta 53. panta 2. punktu un 99. pantu,

izdod šo rīkojumu.

* Tiesvedības valoda – poļu.

Rīkojums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 15. marta Regulas (EK) Nr. 561/2006, ar ko paredz dažu sociālās jomas tiesību aktu saskaņošanu saistībā ar autotransportu, groza Padomes Regulu (EEK) Nr. 3821/85 un Padomes Regulu (EK) Nr. 2135/98 un atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 3820/85 (OV L 102, 1. lpp.), 8. panta 8. punkta interpretāciju.

2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Z. Ś.*, *Z. M.* un *M. P.*, transportlīdzekļu vadītājiem, kas veic starptautiskos pārvadājumus, un viņu bijušo darba devēju *X* par tā atteikumu samaksāt noteiktu atlīdzību par naktīm, kas pavadītas viņu transportlīdzeklī.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Regulas Nr. 561/2006 4. pantā ir noteikts:

"Šajā regulā:

[..]

c) "transportlīdzekļa vadītājs" nozīmē jebkuru personu, kas vada transportlīdzekli pat īsu laikposmu vai kas atbilstīgi viņa pienākumiem tiek vesta transportlīdzeklī, lai vajadzības gadījumā varētu to vadīt;

[..]

f) "atpūta" nozīmē jebkuru nepārtrauktu laikposmu, kuru transportlīdzekļa vadītājs var brīvi izmantot pēc saviem ieskatiem;

g) "ikdienas atpūtas laikposms" nozīmē ikdienas laikposmu, ko transportlīdzekļa vadītājs drīkst brīvi izmantot pēc saviem ieskatiem un kas ietver "regulāru ikdienas atpūtas laikposmu" un "saīsinātu ikdienas atpūtas laikposmu":

— "regulārs ikdienas atpūtas laikposms" nozīmē jebkuru vismaz 11 stundas ilgu nepārtrauktu atpūtu. Pārmaiņus šo regulāro ikdienas atpūtas laikposmu var ņemt divos atsevišķos laikposmos, no kuriem pirmais ir vismaz 3 stundas ilgs nepārtraukts laikposms un otrais – vismaz 9 stundas ilgs nepārtraukts laikposms;

— "saīsināts ikdienas atpūtas laikposms" nozīmē jebkuru atpūtas laikposmu, kas ir vismaz 9 stundas, bet mazāk kā 11 stundas;

h) "iknedēļas atpūtas laikposms" nozīmē nedēļas laikposmu, ko transportlīdzekļa vadītājs drīkst brīvi izmantot pēc saviem ieskatiem un kas ietver "regulāru iknedēļas atpūtas laikposmu" un "saīsinātu iknedēļas atpūtas laikposmu";

— "regulārs iknedēļas atpūtas laikposms" nozīmē jebkuru atpūtu, kas ir vismaz 45 stundas;

— "saīsināts iknedēļas atpūtas laikposms" nozīmē jebkuru atpūtu, kas ir mazāk nekā 45 stundas un ko saskaņā ar 8. panta 6. punkta nosacījumiem var saīsināt līdz, mazākais, 24 secīgām stundām;

i) “nedēļa” nozīmē laikposmu no pirmdienas plkst. 00.00 līdz svētdienas plkst. 24.00;

[..].”

4 Regulas Nr. 561/2006 8. panta 8. punktā ir noteikts:

“Ja transportlīdzekļa vadītājs to vēlas, ikdienas atpūtas laikposmus un saīsinātus iknedēļas atpūtas laikposmus ārpus bāzes vietas var ņemt transportlīdzeklī, ja vien tas ir aprīkots ar guļamvietu katram transportlīdzekļa vadītājam un ja tas nav kustībā.”

Polijas tiesības

5 Darba un sociālās politikas lietu ministra 2002. gada 19. decembra Noteikumu par summu un nosacījumiem, nosakot darba ņēmēju, kuri nodarbināti valsts vai pašvaldības iestādē, tiesības attiecībā uz komandējumiem ārzemēs (*rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju*, *Dz. U*. 2002, Nr. 236, 1991. pozīcija; turpmāk tekstā – “2002. gada 19. decembra noteikumi”), 9. panta 1. punktā, kā arī darba un sociālās politikas lietu ministra 2013. gada 29. janvāra Noteikumu par darba ņēmēju, kas nodarbināti valsts vai pašvaldības iestādē, tiesībām attiecībā uz komandējumiem (*rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej*, *Dz. U*. 2013, 167. pozīcija; turpmāk tekstā – “2013. gada 29. janvāra noteikumi”) 16. panta 1. punktā ir paredzēts, ka darba ņēmējs ārzemju komandējumā var pieprasīt atlīdzināt radušos izmitināšanas izdevumus par summu, kas līdzvērtīga rēķinā norādītajai summai, kura nepārsniedz maksimālo summu, kas noteikta attiecīgajā laikposmā spēkā esošo noteikumu pielikumā.

6 Saskaņā ar šo pantu 2. punktu gadījumā, ja darba ņēmējs nav iesniedzis rēķinu, tas var pieprasīt fiksētu atlīdzību 25 % apmērā no šo noteikumu 1. punktā minētās maksimālās summas.

7 Saskaņā ar abu minēto pantu 4. punktu to 1. un 2. punktu nepiemēro gadījumā, ja darba devējs nodrošina izmitināšanu par saviem līdzekļiem.

8 2004. gada 16. aprīļa Likumā par transportlīdzekļu vadītāju darba laiku (*ustawie o czasie pracy kierowców*, *Dz. U*. 2012, 1155. pozīcija; turpmāk tekstā – “Likums par transportlīdzekļu vadītāju darba laiku”) ir noteikts, ka uz transportlīdzekļa vadītājiem, kas ir darba attiecībās, neskarot tiesību normas par darba laiku, attiecas arī noteikumi par obligātajiem pārtraukumiem un atpūtas laikiem, kas paredzēti Regulā Nr. 561/2006 un kas regulē laiku, kurš pavadīts, vadot transportlīdzekli.

9 Likuma par transportlīdzekļa vadītāju darba laiku 14. panta 1. punktā ir paredzēts, ka transportlīdzekļa vadītājam ir tiesības vismaz uz vienpadsmit nepārtrauktas atpūtas stundām divdesmit četru stundu laikā. Ikdienas atpūtu transportlīdzekļa vadītāji, izņemot minētā likuma 4. nodaļā minētos transportlīdzekļa vadītājus, proti, tos, kas veic regulārus braucienus, īsākus par 50 kilometriem, var izmantot transportlīdzeklī, ja vien tas ir aprīkots ar guļamvietu katram transportlīdzekļa vadītājam un ja tas nav kustībā.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

10 No lēmuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu izriet, ka prasītājus pamatlietā laikā no 2011. līdz 2013. gadam *X* nodarbināja kā kravas transportlīdzekļu, kas smagāki par 12 tonnām, vadītājus, lai veiktu starptautisko pārvadājumu darbības. Savukārt par naktīm, kas ārvalstīs pavadītas to transportlīdzekļa kabīnē, kura ir pielāgota, lai tajā gulētu, viņi pieprasīja *X* samaksāt noteiktas fiksētas summas.

11 Saskaņā ar viņu attiecīgajiem darba līgumiem šiem prasītājiem bija tiesības saņemt pamatalgu, fiksētu atlīdzību par darbu naktī un fiksētu atlīdzību par virsstundu darbu.

12 Visā šo līgumu darbības laikā darba devējs atteicās izmaksāt minētajiem prasītājiem fiksētu atlīdzību par naktīm, kas pavadītas viņu transportlīdzeklī, pamatojot ar to, ka viņš tiem ir nodrošinājis izmitināšanu bez maksas attiecīgā transportlīdzekļa kabīnē.

13 No lēmuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu izriet, ka strīdus priekšmets pamatlietā skar vienīgi šo transportlīdzekļu vadītāju tiesības pret viņu darba devēju par radušos izmitināšanas izdevumu atlīdzināšanas nosacījumiem, kas noteikti valsts tiesībās.

14 Šādos apstākļos *Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu* (Vroclavas Środmješčijas apgabaltiesa Vroclavā) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

> “1) Vai Regulas Nr. 561/2006 8. panta 8. punkts, kurā noteikts, ka, ja transportlīdzekļa vadītājs to vēlas, ikdienas atpūtas laikposmi un saīsināti iknedēļas atpūtas laikposmi ārpus bāzes vietas var tikt izmantoti transportlīdzeklī, ja vien tas ir aprīkots ar guļamvietu katram transportlīdzekļa vadītājam un ja tas nav kustībā, ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja darba devējs (pārvadātājs) bez maksas nodrošina darba ņēmējam (transportlīdzekļa vadītājam) guļamvietu transportlīdzekļa kabīnē, tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kāds paredzēts grozīto 2002. gada 19. decembra noteikumu, kas piemērojami līdz 2013. gada 28. februārim, 9. panta 4. punktā un 2013. gada 29. janvāra [..] noteikumu, kas piemērojami no 2013. gada 1. marta, 16. panta 4. punktā, kuros noteikts, ka darba ņēmējam ir tiesības saņemt izmitināšanas izdevumus saskaņā ar nosacījumiem, kas noteikti 2002. gada 19. decembra noteikumu 9. panta 1.–3. punktā un 2013. gada 29. janvāra noteikumu 16. panta 1.–3. punktā, vai izdevīgākiem nosacījumiem un summām, kas noteikti darba līgumā, darba koplīgumā vai citās darba tiesību normās?
>
> 2) Vai Regulas Nr. 561/2006 8. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja transportlīdzekļa vadītājs to vēlas, atpūtas laikposmi ārpus bāzes vietas, kas noteikti šīs regulas 4. panta f)–i) apakšpunktā, var tikt izmantoti transportlīdzeklī, ja vien tas ir aprīkots ar guļamvietu katram transportlīdzekļa vadītājam un ja tas nav kustībā?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

15 Atbilstoši Tiesas Reglamenta 99. pantam, ja atbilde uz uzdoto prejudiciālo jautājumu nerada nekādas pamatotas šaubas, Tiesa pēc tiesneša referenta priekšlikuma un pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas jebkurā brīdī var lemt, izdodot motivētu rīkojumu.

16 Izskatāmajā lietā šī tiesību norma ir jāpiemēro, lai atbildētu uz pirmo jautājumu.

17 Ar šo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Regulas Nr. 561/2006 8. panta 8. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj valsts tiesisko regulējumu, kurā ir paredzēti nosacījumi, kādos transportlīdzekļa vadītājs var pieprasīt atlīdzību par izmitināšanas izdevumiem, ko radījusi viņa profesionālā darbība.

18 Šajā ziņā pietiek norādīt, ka Regulas Nr. 561/2006 8. panta 8. punktā ir noteikts, ka, ja transportlīdzekļa vadītājs to vēlas, ikdienas atpūtas laikposmi un saīsināti iknedēļas atpūtas laikposmi ārpus bāzes vietas var tikt izmantoti transportlīdzeklī, ja vien tas ir aprīkots ar guļamvietu katram transportlīdzekļa vadītājam un ja tas nav kustībā.

19 Tātad no šīs tiesību normas formulējuma izriet, ka tā attiecas tikai uz noteiktu atpūtas laikposmu organizēšanu, kas pienākas transportlīdzekļa vadītājam, tam veicot savu profesionālo darbību, nevis uz atlīdzību par šiem atpūtas laikposmiem.

20 Šajā ziņā ir jāprecizē, ka Regulā Nr. 561/2006, ar kuru cita starpā ir saskaņoti noteikumi par transportlīdzekļa vadīšanas laikposmiem, pārtraukumiem un atpūtas laikposmiem, kas jāievēro transportlīdzekļa vadītājiem, kuri nodrošina kravu un pasažieru pārvadājumus pa autoceļiem, atstājot valsts likumdevējam iespēju pieņemt labvēlīgākas tiesību normas attiecībā uz minētajiem transportlīdzekļa vadītājiem, nav ietverts neviens noteikums par atlīdzību, uz kuru varētu atsaukties šādi transportlīdzekļa vadītāji, veicot savu profesionālo darbību.

21 Tādējādi uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Regula Nr. 561/2006 un, it īpaši, tās 8. panta 8. punkts pieļauj valsts tiesisko regulējumu, kurā ir paredzēti nosacījumi, kādos transportlīdzekļa vadītājs var pieprasīt atlīdzināt izmitināšanas izdevumus, kas radušies, veicot tā profesionālo darbību.

Par otro jautājumu

22 Saskaņā ar Tiesas Reglamenta 53. panta 2. punktu, ja Tiesas kompetencē acīmredzami nav izskatīt lietu vai ja pieteikums vai prasības pieteikums ir acīmredzami nepieņemams, Tiesa pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas, neveicot tālākas procesuālās darbības, jebkurā brīdī var lemt, izdodot motivētu rīkojumu.

23 Izskatāmajā lietā ir jāpiemēro arī šī tiesību norma, lai atbildētu uz otro jautājumu.

24 Ar šo jautājumu iesniedzējtiesa jautā, vai Regulas Nr. 561/2006 8. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja transportlīdzekļa vadītājs to vēlas, atpūtas laikposmi ārpus bāzes vietas, kas noteikti šīs regulas 4. panta f)–i) apakšpunktā, var tikt izmantoti transportlīdzeklī, ja vien tas ir aprīkots ar guļamvietu katram transportlīdzekļa vadītājam un ja tas nav kustībā.

25 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka, lai LESD 267. pantā paredzētās sadarbības ietvaros valsts tiesai sniegtu lietderīgu Savienības tiesību interpretāciju, valsts tiesai ir jānorāda lietas faktiskie un tiesiskie apstākļi, kuros ietilpst tās uzdotie jautājumi, vai vismaz jāpaskaidro šo jautājumu pamatā esošie faktu pieņēmumi (skat. it īpaši rīkojumu *Striani* u.c., C-299/15, EU:C:2015:519, 22. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

26 Tiesa savu viedokli par Savienības tiesību akta teksta interpretāciju var paust, tikai pamatojoties uz valsts tiesas norādītajiem faktiem (skat. it īpaši rīkojumu *Talasca*, C-19/14, EU:C:2014:2049, 18. punkts un tajā minētā judikatūra).

27 Tāpat Tiesa arī ir uzsvērusi, ka ir svarīgi, lai valsts tiesa norādītu precīzus iemeslus, kuru dēļ tai rodas jautājumi par Savienības tiesību interpretāciju un kuru dēļ tā uzskata, ka Tiesai ir jāuzdod prejudiciāli jautājumi (skat. rīkojumu *Talasca* , C-19/14, EU:C:2014:2049, 19. punkts un tajā minētā judikatūra).

28 Tā kā iesniedzējtiesas lēmums ir pamats prejudiciāla nolēmuma tiesvedībai Tiesā, valsts tiesai pašā lēmumā par prejudiciālu jautājumu uzdošanu ir jāpaskaidro pamatlietas faktiskie un tiesiskie apstākļi un jāsniedz vismaz paskaidrojumu minimums par to Savienības tiesību normu izvēles iemesliem, kuras tā lūdz interpretēt, kā arī par saikni, ko tā konstatējusi starp šīm tiesību normām un tai iesniegtajā strīdā piemērojamajiem valsts tiesību aktiem (skat. rīkojumu *Talasca*, C-19/14, EU:C:2014:2049, 20. punkts un tajā minētā judikatūra).

29 Šīs prasības attiecībā uz lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu saturu, kam ir jāļauj Tiesai pārbaudīt ne tikai lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību, bet arī tās kompetenci atbildēt uz uzdoto jautājumu, ir skaidri noteiktas Tiesas Reglamenta 94. pantā, kam LESD 267. pantā paredzētās sadarbības ietvaros iesniedzējtiesai ir jābūt zināmam un kas tai ir stingri jāievēro (skat. spriedumu *Siragusa*, C-206/13, EU:C:2014:126, 19. punkts, un rīkojumu *Talasca*, C-19/14, EU:C:2014:2049, 21. punkts).

30 Šajā ziņā vēl ir jāuzsver, ka lēmumos par prejudiciālu jautājumu uzdošanu iekļautā informācija ne tikai ļauj Tiesai sniegt lietderīgas atbildes, bet arī sniedz dalībvalstu valdībām, kā arī citām ieinteresētajām personām iespēju sniegt apsvērumus saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. pantu. Tiesai ir jārūpējas, lai šī iespēja tiktu nodrošināta, tāpēc ka saskaņā ar minēto tiesību normu ieinteresētajām personām tiek paziņoti tikai lēmumi par prejudiciālu jautājumu uzdošanu (skat. it īpaši rīkojumu *Talasca*, C-19/14, EU:C:2014:2049, 23. punkts).

31 Šajā lietā lēmums par prejudiciālu jautājumu uzdošanu neatbilst šīm prasībām.

32 Tomēr, lai arī otrā jautājuma formulējumā ietvertā atsauce "uz transportlīdzekļa vadītāja izdarīto izvēli" ļauj noprast, ka šis jautājums attiecas uz minētā panta 8. punktu, kurā ir pieminēta šāda "izvēle", ir jākonstatē, ka iesniedzējtiesa lūdz interpretēt Regulas Nr. 561/2006 8. pantu, precīzi nenorādot punktu, uz kuru attiecas tās jautājums.

33 Turklāt iesniedzējtiesa nepaskaidro, kāpēc, lai tā varētu pieņemt lēmumu tās izskatāmajā strīdā, ir vajadzīga ar šo jautājumu pieprasītā tiesību normas par ikdienas atpūtas laikposmiem un saīsinātiem iknedēļas atpūtas laikposmiem ārpus bāzes vietas, ko transportlīdzekļa vadītājs var izmantot savā transportlīdzeklī, interpretācija.

34 Šī tiesa apgalvo, ka no Regulas Nr. 561/2006 8. panta 8. punkta skaidri neizriet, ka šī tiesību norma attiecas uz visa veida atpūtas laikposmiem, kas noteikti šīs pašas regulas 4. pantā, jo parastie iknedēļas atpūtas laikposmi tajā nav skaidri norādīti. Nesniedzot nekādu pamatojumu par atbildes uz otro jautājumu vajadzību vai lietderību, lai izspriestu tajā izskatāmo strīdu, minētā tiesa arī nesniedz nevienu paskaidrojumu par iemesliem, kuru dēļ Tiesas sniegtās atbildes uz otro jautājumu, kas šajā gadījumā ir par Regulas Nr. 561/2006 8. pantu, šādā procesuālā kontekstā varētu būt nepieciešamas strīda atrisināšanai.

35 Tādējādi lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu neatbilst šā rīkojuma 25.–30. punktā noteiktajām prasībām, proti, skaidrības un precizitātes pakāpei, kas vajadzīga, lai ļautu Tiesai pieņemt lēmumu, vienlaikus nodrošinot, ka atbilde uz uzdoto jautājumu ir vajadzīga, lai izspriestu strīdu iesniedzējtiesā, un ka dalībvalstu valdības, kā arī citas ieinteresētās personas var lietderīgi izmantot iespēju iesniegt apsvērumus atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. pantam.

36 Tā kā nav pieejams pietiekams šā jautājuma pamatojums, Tiesa tādēļ nevar sniegt uz to lietderīgu atbildi.

37 Šādos apstākļos ir jākonstatē, ka otrais jautājums ir acīmredzami nepieņemams.

Par tiesāšanās izdevumiem

38 Attiecībā uz lietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (desmitā palāta) nospriež:

1) Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 15. marta Regula (EK) Nr. 561/2006, ar ko paredz dažu sociālās jomas tiesību aktu saskaņošanu saistībā ar autotransportu, groza Padomes Regulu (EEK) Nr. 3821/85 un Padomes Regulu (EK) Nr. 2135/98 un atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 3820/85, it īpaši tās 8. panta 8. punkts, ir jāinterpretē tādējādi, ka tā pieļauj valsts tiesisko regulējumu, kurā ir paredzēti nosacījumi, kādos transportlīdzekļa vadītājs var pieprasīt atlīdzināt izmitināšanas izdevumus, kas radušies, veicot tā profesionālo darbību;

2) otrais jautājums, ko uzdevusi *Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu* (Vroclavas Šrodmješčijas apgabaltiesa Vroclavā, Polija), ir acīmredzami nepieņemams.

[Paraksti]